у роботі органів, які розглядають справи про адміністративні правопорушення [4, С. 119].

Скасування повноважень судді щодо перегляду прийнятої ним постанови, усунення Верховного Суду України від перегляду ухвалених місцевими та апеляційними судами постанов у справах про адміністративні правопорушення може мати негативні наслідки не лише для порушника чи потерпілого, а й для цивільного та адміністративного судочинства, де постанови суддів у справах про адміністративні правопорушення мають преюдиціальне значення, а також зробить неможливим виправлення у таких постановах описок і помилок.

На нашу думку, доцільно запровадити порядок перегляду постанов, ухвалених судом апеляційної інстанції. Такий перегляд міг би здійснюватись колегіально у складі трьох суддів суду апеляційної інстанції, що дало б можливість виправити ті порушення, недоліки чи неповноту, які можуть бути допущені при розгляді апеляційної скарги суддею одноособово.

Корисним було б запровадження інституту перегляду постанови у зв'язку з нововиявленими обставинами. Такий перегляд, передбачений у чинному цивільному, кримінальному, адміністративному законодавстві, дав би змогу переглянути постанову суду в разі виявлення обставин, які не були і не могли бути відомі особам, але при їх установленні, розглядаючи справи, суд виніс би принципово нову постанову. Інститут перегляду постанови за нововиявленими обставинами був би однією з гарантій дотримання принципу всебічного, повного та об'єктивного розгляду справи.

Список використаних джерел:

1. Колпаков В. К. Адміністративно-деліктний процес : Навчальний посібник / В. К. Колпаков, В. В. Гордєєв.–Х. : «Харків юридичний», 2012. –228 с.

2. Бандурка О.М., Тищенко М.М. Адміністративний процес: Підруч. для вищих навч. закл. – К., 2002. – 287 с.

3. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 груд. 1984 р. / Відомості Верховної Ради Української РСР. – 1984 – Додаток до № 51. – Ст. 1122.

4. Короєд С.О. Перегляд рішень суду в справах про адміністративні проступки // Судова апеляція. – 2007. – № 3. – С. 119.

Юридичні особи, як суб'єкт адміністративної відповідальності

Сергєєв І.С., кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри загальноправових дисциплін ННІППП НАВС
Ліщук А.О., студент ННІППП НАВС

Відповідно до вимог сучасного суспільно-політичного життя, стану розвитку суспільних відносин, відбувається реформування традиційних інститутів адміністративного права, яке потребує переосмислення, насамперед, ключових засад регулювання відповідних відносин. При цьому чимало невирішених питань залишається при детальному з'ясуванні змісту адміністративної відповідальності юридичних осіб. Так, можливість визнання юридичних осіб суб'єктами адміністративної відповідальності було і залишається предметом спору правознавців.

Зокрема виникають питання щодо такого:

1. Чи потрібно запропонувати передбачення в адміністративному законодавстві юридичної особи як суб'єкта адміністративної відповідальності;

2. Чи включити до КУпАП визначення адміністративного правопорушення юридичної особи? З'ясувати особливості застосування адміністративної відповідальності до юридичних осіб.

Відповідь на питання, чи є юридичні особи суб'єктами адміністративної відповідальностішукали багато вчених-адміністративістів. Серед них В. Кротюк, А. Іоффе,Л. Кравченко, Є. Герасименко, В. Стефанюк, І. Голосніченко, М. Михеєнко, Ю. Колесниченко, Д. Лук'янець, та ін. Більшість з них схиляються до думки, що юридичні особи виступають суб'єктами адміністративної відповідальності. А В. Кротюк, А. Іоффе, Д. Лук'янець вважають, що юридичні особи не є суб'єктами адміністративних правопорушень у контексті КУпАП, але адміністративні відносини в широкому розумінні охоплюють і відносини за участю юридичних осіб [1, 31]. Проте Л. Кравченко та О. Плетньова стверджують, що в умовах розвитку ринкових відносин і появи великої кількості суб'єктів підприємницької діяльності різних організаційно-правових форм норми чинного КУпАП України стосуються не лише фізичних осіб, а й юридичних .До такої ж думки схиляється і Є. Герасименко [2, 8].

Нині діє значна кількість нормативно-правових актів, які дозволяють застосовувати заходи адміністративного впливу до юридичних осіб. Так, в Особливій частині КУпАП міститься значна кількість юридичних складів, суб'єктом яких є юридична особа. Як у теорії, так і на практиці постійно виникають питання, пов'язані з притягненням до відповідальності юридичних осіб за адміністративні правопорушення, а отже і питання яким має бути склад правопорушення й чи є вина необхідним елементом складу правопорушення є актуальним.

Адміністративна відповідальність має ряд характерних ознак : 1) підставою є тільки те правопорушення, за здійснення якого передбачено адміністративне покарання, 2) суб'єктами можуть бути фізичні та юридичні особи, які притягаються до відповідальності за такі провини, як невиконання або порушення правил дорожнього руху, охорони природи та ін., 3) адміністративним законодавством за вчинення адміністративних правопорушень передбачено перелік покарань (ст. 24 КУпАП).Таким чином, наявність складу правопорушення є необхідною підставою адміністративної відповідальності.

Юридичний склад адміністративного правопорушення містить чотири елементи: об'єкт правопорушення, суб'єкт правопорушення (у нашому випадку юридична особа), об'єктивний бік, тобто зміст правопорушення, суб'єктивний бік, тобто психоемоційний стан порушника.Відсутність кожного з цих елементів виключає як наявність складу в цілому, так і, відповідно, застосування заходів державного примусу. Виходячи з цього, доцільно проаналізувати склад адміністративного правопорушення, яке вчиняється юридичною особою.

Об'єктом адміністративного правопорушення є суспільні відносини, які регулюються та охороняються нормами адміністративного права у сферах виконавчої влади, що передбачають застосування встановлених законодавством видів адміністративного покарання .

До об'єктів адміністративних правопорушень зокрема належать : охорона праці і здоров'я населення;власність;охорона природи, використання природних ресурсів, охорона пам'яток історії та культури;промисловість, будівництво,тощо.

Названі об'єкти за своєю правовою характеристикою - родові об'єкти адміністративних правопорушень, які становлять невід'ємну та самостійну частину загального об'єкта. Загальним профілактичним об'єктом є запобігання адміністративним правопорушенням. Розрізняють також видовий об'єкт -

специфічну юридичну групу суспільних відносин, що виступає різновидом родового об'єкта. У КУпАП видовий об'єкт досить повно та об'ємно регулює адміністративну відповідальність: транспорт, дорожній рух, фінанси, податки і збори тощо. Об'єктивний бік правопорушення виражається в дії або бездіяльності, що заподіяла шкоду суспільним відносинам, а також спосіб, місце, час, знаряддя вчинення правопорушення та інші обставини.

Суб'єктом правопорушення є особа, яка вчинила адміністративне правопорушення, в нашому випадку – юридична особа. Отже, орган, що розглядає конкретну справу про адміністративне правопорушення, мусить довести провину як юридичної, так і фізичної особи.

Суб'єктивний бік правопорушення виражається в психічному ставленні суб'єкта до вчинених ним дій (бездіяльності). Таким чином, виникає питання: чи є вина необхідним елементом складу адміністративного правопорушення ,скоєного юридичною особою? Спочатку треба визначитися з поняттям «вина юридичної особи». Визначення вини юридичної особи слід виводити саме через зв'язок між діями фізичних осіб, які входять до складу юридичної особи, і протиправними діями власне юридичної особи, саме дії фізичних осіб - працівників юридичної особи - можуть викликати протиправні дії останньої, навіть не будучи протиправними. Водночас протиправні дії фізичних осіб, що стали причиною протиправних дій юридичної особи, в багатьох випадках є самостійними правопорушеннями і тягнуть за собою відповідальність саме цих осіб.

На думку В. Стефанюка, І. Голосніченка, М. Михеєнка, вина юридичної особи - це психічне ставлення осіб, які перебувають у безпосередніх організаційно-правових відносинах з нею, причетні до протиправних діянь, виражених в актах юридичної особи, що завдали шкоди суспільним відносинам, порядку управління, та їх наслідків, виявлене у формі умислу або необережності [3, 7]. Російський учений Ю. Колесниченко пропонує комплексне розуміння вини юридичної особи як сукупне психічне ставлення колективу, адміністрації до адміністративного правопорушення й оцінки посадовими особами державних органів адміністративної юрисдикції вчиненого діяння [4, 132].

У той же час Д. Лук'янець пише, що важливе значення має суб'єктивний аспект самої категорії вини, тому для визначення вини юридичної особи переважає оцінка фізичною особою не власних дій, а того, яким чином її дії впливають на дію саме юридичної особи. Уточнюючи поняття винних дій для юридичної особи, він зазначає, що протиправні дії, вчинені юридичною особою, вважаються винними, якщо вони є наслідком свідомих дій (бездіяльності) фізичних осіб, котрі входять до складу юридичної особи [5, 9]. Адміністративна відповідальність юридичної особи настає за вчинення нею забороненої КУпАП дії чи бездіяльності, яка виконана або санкціонована її керівником чи колективним органом управління, що діяв від імені юридичної особи.

Таким чином, можна дійти думки про необхідність подальшого вдосконалення чинного законодавства, що регулює відносини адміністративної відповідальності юридичних осіб України на сучасному етапі розвитку щодо притягнення до адміністративної відповідальності юридичних осіб, а саме:1) передбачити в адміністративному законодавстві поряд з фізичними особами і юридичну особу як суб'єкта адміністративного правопорушення; 2) включити до КУпАП визначення адміністративного правопорушення юридичної особи, закріпивши при цьому принцип вини юридичної особи у вчиненні адміністративного правопорушення як обов'язкову умову притягнення її до адміністративної відповідальності; 3) що стосується відповідальності, то

потрібно внести зміни до ст. 24 КУпАП щодо відповідальності юридичної особи да й самого керівника, тобто позбавлення права займатись підпрємницькою діяльністю на певний строк, в залежності від спучення суспільної небезпеки вчиненого адміністративного правопорушення.

Список використаних джерел

1. Кротюк В. Фінансові санкції та адміністративна відповідальність: проблема співвідношення / В. Кротюк, А. Іоффе, Д. Лук'янець // Право України. – 2000. – № 5. – С. 29–33.

2. Герасименко Є. С. Питання реформування інституту адміністративної відповідальності: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юр. наук: 12.00.07 / Герасименко Є. С. ; Київський національний університет імені Тараса Шевченка. – К., 2000. – 21 с.

3. Стефанюк В. Інститут адміністративної відповідальності юридичних осіб: проблеми теорії та практики / В. Стефанюк, І. Голосніченко, М. Михеєнко // Право України. – 1999. – № 9. – С. 6–9.

Відмінність воєнізованих органів поліції від цивільних

Білик В.М., кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри адміністративної діяльності НАВС

Шутенко Л.Л., головний спеціаліст управління муніципального розвитку Житомирської міської ради, здобувач кафедри цивільного права і процесу НАВС

За обсягом державно-владних повноважень органи поліції можуть бути поділені на повновладні та обмежено-владні. До першої групи належать органи, які володіють повнотою поліцейських повноважень і можуть застосовувати такі гострі поліцейські заходи, як затримання громадян і вживання в установленому порядку фізичної сили, спеціальних засобів і вогнепальної зброї.

До обмежено-владних органів поліції належать суб'єкти поліцейської діяльності, які не мають повноважень на затримання і застосування вогнепальної зброї. Це – органи, що мають «усічену» поліцейську компетенцію. До таких органів переважно належать цивільні поліцейські структури: органи, установи та заклади державної санітарно-епідеміологічної служби, органи державного сільського технічного нагляду тощо.

У системі суб'єктів поліцейської діяльності є група органів виконавчої влади, що не являються органами поліції, які здійснюють державне управління (фінансами, освітою, охороною здоров'я, економікою тощо), але наділених окремими повноваженнями поліцейського характеру: правом здійснювати у межах своєї компетенції ліцензійно-дозвільну і реєстраційно-дозвільну діяльність. Так, Міністерство охорони здоров'я України проводить ліцензування певних видів діяльності (наприклад, з виробництва й оптової реалізації лікарських засобів) і державну реєстрацію потенційно небезпечних з медичної точки зору речовин [1]. До цього списку установ належать Національний банк України, який у своїй діяльності застосовує заходи поліцейського характеру: здійснює банківський (адміністративний) нагляд за роботою кредитних організацій, накладає штрафи, вводить заборони на здійснення кредитною організацією окремих банківських операцій, відкликає ліцензію тощо [2]. Наприклад, у ст. 234-3 КУпАП зазначено, що Національний банк України розглядає справи про адміністративні правопорушення, пов'язані з порушенням порядку здійснення операцій з електронними грошима (стаття 163-14), порушенням банківського законодавства, нормативно-